

וּבְמִקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים, הַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת אִישׁ (משנה אבות ב ה)

שיעור בעקבות רצח הנער יואל להנגהל ז"ל בקריית שמונה

הקדמה

הרצח המזעזע של הנער יואל להנגהל ז"ל בקריית שמונה ב6/10 עוד לא פוענח לגמרי במשטרה, אך ברור לכל כי באלימות המזעזעת השתתפו נערים רבים, אשר לא עצרו לרגע, והיו שותפים בפועל למוות של בן אדם שלא עשה מאומה. להנגהל, בן למשפחת עולים מקרב שבט בני המנשה, היה חדש בארץ. היו לו חלומות על צה"ל, על חיים בישראל. הוא למד בישיבה תיכונית במעלות וגר עם משפחתו בנוף הגליל. לא נקבע בשיעור זה מה התרחש דקה אחר דקה בערב הנורא הזה, אך ננסה לדמיין אם אפשר היה שיסתיים בצורה אחרת.

מטרות

1. הכרות עם עליית בני המנשה, ואת האתגרים שלהם להיות חלק מהחברה הישראלית.
2. ביקורת הרצח המזעזע של יואל להנגהל ז"ל גם בעזרת הכלי הביקורתי של 'חברת המון'.
3. הסכמה כי חברה בה יחידים עומדים נגד עוול, רוע ואלימות – היא חברה שטוב יותר לחיות בה.

מהלך השיעור

חלק א' – בני המנשה והתמודדות עם גזענות (15 דק')

חלק ב' – תיקון (25 דק')

חלק ג' – חברת המון וסיכום (10 דק')

חלק א' – בני המנשה והתמודדות עם גזענות (15 דק')

בקשי מהתלמידות והתלמידים לצייר על דף יהודי / כתבי את המילה יהודי או יהודים על הלוח ובקשי מהתלמידים אסוציאציות שונות למילה הזו.

כמה מכם מכירים או שמעו על בני המנשה?

מי יודע/ת מה מיוחד בציבור הזה?

צופים בחלק הראשון של כתבת הווידאו מחדשות 13, בו מסביר צבי חאוטה על העלייה של בני המנשה וההיסטוריה שלהם (עד ל5:1:45 בה רואים מסך שחור)

מה למדתם על הציבור הזה? אילו קשיים יכולים להיות להם בקליטה בישראל?

אנחנו נשוחח היום על הרצח של יואל להנגהל בן ה-18 שהיה בן לציבור המיוחד הזה של בני המנשה. הרצח התרחש בתחילת אוקטובר בקריית שמונה, ולמשטרה עדיין קשה לקבוע מה בדיוק ארע שם, רק ברור שהיתה אלימות רבה של הרבה מאוד בני נוער כלפי יואל ז"ל, ושבשל כך הוא מצא את מותו הנורא. כדי לוודא שהסיפור הזה לא ישאר בגדר סיפור רחוק ומזעזע – נעמיק בשיעור הקרוב בלהבין מה קרה שם ואיך דבר כזה לא יחזור על עצמו.

קוראים (רק אם צריך, אפשר גם לספר בע"פ) על אירוע הרצח מכלי התקשורת.

צופים בהמשך הסרטון, על אירועי גזענות שחוו צעירים מהקהילה, עד למשפט שהכתב אומר "והקהילה שלו תוהה היום אם מישהו היה טורח להקשיב".

ממה נובעת הגזענות לדעתו של חואטה? חושבים שהוא צודק? מה צריך לעשות?

חלק ב – תיקון (20 דק')

צופים בהמשך הכתבה עד הסוף

למה מתכוון חואטה כשהוא מדבר על תיקון? למה הוא מחדד שכולנו צריכים לעשות את התיקון הזה?

התיקון שחואטה מדבר עליו הוא תיקון חברתי, על היחס שלנו למי שאחר מאיתנו, על להתמודד עם הגזענות שנמצאת בכל אחת ואחד מאיתנו, אבל זה לא הדבר היחיד שצריך לתקן בעקבות המקרה המזעזע הזה.

מה לדעתכם יכול היה לשנות את הסוף הנורא של האירוע הזה? מה יכול היה לקרות כדי שיואל לא ירצח? מה צריך לקרות כדי שזה יקרה? (כתבי את התשובות על הלוח תחת 'תיקון')

קשה לדעת מה יכול היה לקרות, וקשה לנחש מה יכול היה להיות אחרת. אולי, אולי, אם היה שם מישהו או מישהי שהיו עוצרים את האירוע – הסוף היה שונה.

חושפים את הפלקט עם הציטוט ממשנה אבות (נספח ב)

ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש (משנה אבות ב ה)

מה הכוונה בלהיות איש? למה זה קשה במצבים בהם אנשים לא מתנהגים באנושיות?

חלק ג – חברת המון וסיכום (20 דק')

חשפי את הפלקט עם ההגדרה של חברת המון (נספח ג)

"תופעת העדר או התנהגות העדר היא התנהגות של אנשים בקבוצה, הפועלים באופן קולקטיבי ללא יעד ברור או מרכזי, תוך התנהגות כגוף אחד וויתור על מטרותיהם הנפרדות. היא מתרחשת, בין היתר, כאשר נוצרת תחושה – אמיתית או מדומה – של סכנה משמעותית של הישרדות. אצל בני אדם התופעה יכולה לבוא לידי ביטוי במהומות והתפרצויות אלימות ומשפיעה גם על כושר שיפוט וגיבוש דעה אצל אנשים. ההתנהגות העדרית בבסיסה היא חיקוי החלטות של אחרים תוך התעלמות ממידע רלוונטי שיש בידי מקבל ההחלטה"

שאלי: מה היא חברת המון? איך אנשים מתנהגים בה? יש לכם דוגמאות? (כותבים על הלוח)

סיכום לא סתם חכמנו מדגישים את החובה האנושית של להיות איש במקום בו אין אנשים – זה תמיד דבר קשה מאוד, לעצור את הסחף, להתנגד לרוע ולעוול. תמיד זה מפחיד, וקשה ולפעמים אפילו יכול להיות מסוכן. אבל החובה הזו היא בגלל שחכמנו יודעים שלא תמיד הרוב צודק, בטח באירועים המוניים, ולכן אסור לעמוד מהצד, להטיל ספק – ולהפוך את החברה למקום המורכב מאנשים שהם אנשים ולא עדר.